

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

י"א.

עין משפט
גר מצוה

(א) מיר טו, ג' ו' נ' מוס' לקמן כד. ד"ה פלגת, (ב) מוס' ע"ז לקמן כד. (ד) אלא כדי פרנסתו היינו בהריוה שרי וכו' כן הוא גירסת מהרש"א,

גהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואין עולין כו' (ואין אומר כי טעות סופר הוא וכו' והרגל מפסיק) תל"מ וי"ז הדבר שפוט שיהיה תלמיד טובה כמזו בגילוי דעה מקום לקמן דף ג' דלתגל דין (דוקא) שגשג ימים: (ב) תוס' ד"ה וטוהו כו' לא מנינו הימיר בזה וכן פירש כו' ואפילו ע"י הדחק אסור ועל יהודי אחד:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שמונה ימים וכו' מורה לאהרר בתבובות. ע"י יצמות דף מג ע"א כש"י ד"ה מקום שמונה גליון לקמן דף כג ע"א מוס' ד"ה כל שלשים: ד"ה ואין עולין וכו' ג"י לאו דוקא. קשה לי הא צהיה מוצא לקמן דף כ ע"א דלתגל דמתיי דכח ג"י דוקא כדלמריי שט הלכה כתגל דין דלמיר שלשה וי"ע: תוס' ד"ה וטוהו וכו' אפי' מירחא דלאו מלאכה. ע"י לעיל דף יב ע"ב מוס' ד"ה מניס:

מוסף רש"י

בטלה הימנו גזרת שבעה. שאין נריך להשלים אחר הרגל ו' ימי אצלות, כדיון דעיקר האצלות היינו ג' ימים לאשויס היו קודם לרגל, צטל הרגל את האחרונים (נודר טו). שמונה. אם קצרו מ' ימים לפני הרגל, כיון שיש אחד של שלשים היה קודם הרגל צטל הרגל ממנו גזרת שלשים (שס).

וטוהו על יריכו. החוטין אצל לא צידו בין אצצעותיו וצפנך כדרך מול: גב' לאחריס בטובה. ולא בשכר: מערים ומוכר שלו. כן עושה כל ימות החג: כדי פרנסתו. בהריוהו ולא מיירי זמני שאין לו מה יאכל: אצל לא צאצן. שתולה בחוט כדי שיוכל לשחור יפה:

מתני' הקוצר ממו שלשה ימים קודם הרגל. הואיל ועיקר אצילות אינו אלא שלשה ימים: בטלה ממנו גזרת שבעה. ללאחר הרגל אינו נריך למנות יותר: שמונה ימים. קודם הרגל צטלה ממנו גזרת שלשים והואיל והתחיל יום אחד מן השלשים אינו נריך לשמור כלום לאחר הרגל דין שלשים אלא * מותר לאלתר בתצוקת בגיהון ותפסות: שש עולה. אירע שבת זימי אצלו עולה למנין שבעה: ואינה מפסקת. ללאחר שבת נריך להשלים שבעה ימי אצלות עם השבת: והרגלים מפסיקין.

דכי קצר ממו שלשה ימים קודם הרגל מפסיק האצילות לגמרי ולאחר הרגל אין משלים כלום: ואין עולין. דכי קצר ממו צמוך הרגל דלא צטלה ממנו גזרת ו' אין ימי הרגל עולין למנין ו' ימי אצילות אלא לאחר הרגל נריך לישב ו' ימי אצילות זו היא סברתי. אצל צהשתק מלאתי ואין עולין דכי קצר את ממו שני ימים לפני הרגל דלא צטלה ממנו גזרת שבעה אין ימי הרגל עולין למנין שבעת ימי אצלו אלא לאחר הרגל נריך לישב ה' ימי אצלות להשלים לשני ימים שנהג לפני הרגל (א) ואינו אומר כי טעות סופר הוא דמה שזכר * שלשה ימים לפני הרגל לאו דוקא ואפילו שעה אחת לפני הרגל צטלה ממנו גזרת שבעה דהרגל מפסיק: משחרב ציה המקדש. שאין לעצרת תשלומין כל ו' ואינו אלא יום אחד: בשבת. ודינו כשבת

דעולה ואינה מפסקת: ראש השנה בשבת. הואיל ואינו אלא יום אחד: גב' גזרת. שלשים צטלו אצל ימים לא צטלו שלשים יום לא צטלו דעדיין תלויין ועומדים: מאי טעמא ימים לא צטלו. כלומר צאחה ענין לא צטלו ימים: שאם לא גילה ערב הרגל. דכי צטלו גזרת שלשים ואיצעי ליה לגלוחי ערב הרגל ולא גילח: אסור לגח אחר הרגל. כל שלשים יום: והתנא

דאמר בירושלמי חד בר נש אובד תפיליו צחולא דמועדא אתא לקמייה דרז חנגאל פ"י שיכתוב לו לפי שהיה סופר כדאיתא בגמילה (דף יא:). שלחיה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הב ליה תפילין ואת כתב לך דתמן כותב אדם תפילין לעצמו אתא לקמייה דרז אמר ליה כחז ליה פירוש צלח הערמה מתני' פליגא על רז כותב אדם תפילין ומוזה לעצמו הא לאחר לא רז פטר לה צכות להניח פירוש רז מעמיד המשנה להניח אחר המועד אצל להניח במועד שרי וצחלות גדולות פסק דלסור להניח תפילין צחולו של מועד ולטעם שמתעט שבתות וימים טובים מימים ימימה מסתבר שפיר דממעט חולו של מועד ולמאן דדריש (מנחות דף טז:). מלך לאות יארו שבתות וימים טובים שהן צעמן אות יש לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בצדד האצד אצל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף טז. ד"ה משקין) דמלאכה דחול המועד מדרבנן היכי ממעט להו יש לומר הואיל ואוכל מזה וישב צכוכה אין נריך אות ואם הוא אמת דצחול המועד חייב בתפילין יש לומר הואיל ועושין מלאכה צו אין אות ומימיה ימימה נמי לא ממעט אלא יום טוב דחלוק משאר ימים: דקב"ב את בתו. להכי נקט קוצר דאצילות מתחלת משעת סתימת הגולל כדלמריין לקמן (דף טז:). שר"ש ימים. כך הוא עיקר אצילות לכמה מיני ואמריין לקמן (ס:). שלשה ימים לצבי: מאי טעמא לא במ"ו. הכא הוה ניחא טפי לגרוס ימים לענין מאי לא צטלו ואין נריך להגיה דהיא היא: שאם לא יבצם ערב הרגל בו'. וגראה לי דה"ה לא יבצם ולא רחץ ערב הרגל אם מותר לרחוץ ולכבס מצדד יו"ט ולא יבצם ולא רחץ לא יבצם ברגל והשתא ניחא הא דקתני גזרת שבעה צטלו הא ימים לא צטלו ומייהו קשיא לן דקאמר צמוןן שכשם שמתעט שלשה מצטלת גזרת שבעה אפילו למנא רחיה למנות שלשים שצטלו לגמרי אפילו ימים והריין פ"י דדוקא לא גילח אצל לא יבצם לא דמותר לכבס אפילו לא יבצם שהוא לורך גדול יותר ואין נראה לי טעמו דאם הוא לורך גדול כ"ש שיש לנו לקנסו בשלח עשה קודם הרגל ונכנס ברגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאסור צרחיה עד הערב והו עד שחשכה אם כן לא שייך לקנסו צמה שלא רחץ ולא כבס וא"כ ימים לענין מאי לא צטלו גבי שבעה מייהו יש לומר דאם לא רחץ ברגל אסור לרחוץ אחר הרגל ועוד יש לומר אגב דנקט סיפא גזרת נקט צרישא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים צטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא צטלה גזרת מ"מ פ"י אמת מדקאמר צמוןן שכשם שגזרת שלשה מצטלת גזרת ו' כו' משמע שזה פטוט אפילו לת"ק והשתא תימה לי דכי משני שאם לא גילח צו תינח סיפא אצל צרישא דקאמר צטלה הימנו גזרת ו' אמאי נקט גזרת ולענין מאי קאמר ימים לא צטלו וי"ל דאגב דנקט סיפא גזרת תנא צו תינח סיפא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים צטלה גזרת ו' הא שני ימים צטלו גזרת הא ימים לא צטלו לענין דהוה דברים צצניעא:

וטוהו על יריכו תכלת לציציתו. פירוש ע"י שניו אצל צתפילין אי אפשר צניו שרריך כתיבה תמה וצעשיית תפילין וצניית לא איירי בצמתיי ושמה אין איסור כי אם צכתיבה וטוייה ומה שנהגו לכתוב צעוגל לא מלניו היתר (א) וכן פירש צתוספות הרז צשס רצו ואפילו על ידי הדחק על יהודי אחד שתפוס היה התירו צדוקק גס על ידי היפוך שהוא נקרא מנד אחר לא היו מתיירין וגם אי לא אסור משום מלאכה הא אסריין * אפילו טירחא דלאו מלאכה צפרק קמא (דף טז. ד). מייהו נהגו לומר דמתני' לא איירי על ידי היפוך ויש צותצין על ידי חילוק האות וכן היה עושה רבי זקני והיו"ד שאי אפשר היה כותב צכתג הפוך: רבי יהודה אומר

א וטוהו על יריכו תכלת לציציתו: גב' ת"ר כותב אדם תפילין ומוזות לעצמו וטוהו על יריכו תכלת לציציתו ולאחרים בטובה דברי רבי מאיר ר' יהודה אומר מערים ומוכר את שלו וחוזר וכותב לעצמו ר' יוסי אומר כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו אורי ליה רב לרב חנגאל ואמרי לה רבה בר בר חנה לרב חנגאל הלכה ככותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו: וטוהו על יריכו תכלת: ת"ר טוהו אדם על יריכו תכלת לציציתו אבל לא באבן דברי ר' אליעזר וחכמים אומרים אף באבן ר' יהודה אומר משמו באבן אבל לא בפלך וחכמים אומרים בין באבן בין בפלך אמר רב יהודה אמר שמואל וכן א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן הלכה בין באבן בין בפלך והלכה כותב כדרכו ומוכר כדי פרנסתו: מתני' א הקובר את ממו שלשה ימים קודם לרגל בטלה הימנו גזרת שבעה שמונה בטלו הימנו גזרת שלשים מפני שאמרו: שבת עולה ואינה מפסקת ר' רגלים מפסיקין ואינן עולין ר' אליעזר אומר משחרב בית המקדש * עצרת כשבת רבן גמליאל אומר ר' ראש השנה ויום הכפורים כרגלים וחכמים אומרים * לא כדברי זה ולא כדברי זה אלא * עצרת כרגלים ראש השנה ויוה"כ כשבת: גב' אמר רב גזרת בטלו ימים לא בטלו וכן א"ר הונא גזרת בטלו ימים לא בטלו ורב ששת אמר אפילו ימים נמי בטלו מ"ט ימים לא בטלו שאם לא גילח ערב הרגל אסור לגלח אחר הרגל והתניא

ספרים תפילין ומוזות כדי למוכרם או כדי להניחם ועוד פ"י דאתא כרבי יוסי לפי מה שפירש שרבי יוסי מחמיר ואין רחיה מלאן שמותר להניח תפילין לדלמא רבי מאיר ורבי יהודה לטעמייהו דסבירא להו פרק המוצא תפילין (עירובין דף טז: וס:). שבת זמן תפילין (ורב) ורבה בר בר חנה נמי הכי מצי צברי ואע"ג דלולהו אמוראי דפרק הקומץ רבה (מנחות דף טז: וס:). משמע דאית להו שבת לאו זמן תפילין הוא אצל ר' יצחק צן אצרהם היה מציא מן הירושלמי להחמיר להניח דאמר בירושלמי חד בר נש אובד תפיליו צחולא דמועדא אתא לקמייה דרז חנגאל פ"י שיכתוב לו לפי שהיה סופר כדאיתא בגמילה (דף יא:). שלחיה לקמיה דרבה בר בר חנה אמר ליה זיל הב ליה תפילין ואת כתב לך דתמן כותב אדם תפילין לעצמו אתא לקמייה דרז אמר ליה כחז ליה פירוש צלח הערמה מתני' פליגא על רז כותב אדם תפילין ומוזה לעצמו הא לאחר לא רז פטר לה צכות להניח פירוש רז מעמיד המשנה להניח אחר המועד אצל להניח במועד שרי וצחלות גדולות פסק דלסור להניח תפילין צחולו של מועד ולטעם שמתעט שבתות וימים טובים מימים ימימה מסתבר שפיר דממעט חולו של מועד ולמאן דדריש (מנחות דף טז:). מלך לאות יארו שבתות וימים טובים שהן צעמן אות יש לומר לפי שאין עושין מלאכה כי אם בצדד האצד אצל קשיא למאי דפרישית לעיל (דף טז. ד"ה משקין) דמלאכה דחול המועד מדרבנן היכי ממעט להו יש לומר הואיל ואוכל מזה וישב צכוכה אין נריך אות ואם הוא אמת דצחול המועד חייב בתפילין יש לומר הואיל ועושין מלאכה צו אין אות ומימיה ימימה נמי לא ממעט אלא יום טוב דחלוק משאר ימים: דקב"ב את בתו. להכי נקט קוצר דאצילות מתחלת משעת סתימת הגולל כדלמריין לקמן (דף טז:). שר"ש ימים. כך הוא עיקר אצילות לכמה מיני ואמריין לקמן (ס:). שלשה ימים לצבי: מאי טעמא לא במ"ו. הכא הוה ניחא טפי לגרוס ימים לענין מאי לא צטלו ואין נריך להגיה דהיא היא: שאם לא יבצם ערב הרגל בו'. וגראה לי דה"ה לא יבצם ולא רחץ ערב הרגל אם מותר לרחוץ ולכבס מצדד יו"ט ולא יבצם ולא רחץ לא יבצם ברגל והשתא ניחא הא דקתני גזרת שבעה צטלו הא ימים לא צטלו ומייהו קשיא לן דקאמר צמוןן שכשם שמתעט שלשה מצטלת גזרת שבעה אפילו למנא רחיה למנות שלשים שצטלו לגמרי אפילו ימים והריין פ"י דדוקא לא גילח אצל לא יבצם לא דמותר לכבס אפילו לא יבצם שהוא לורך גדול יותר ואין נראה לי טעמו דאם הוא לורך גדול כ"ש שיש לנו לקנסו בשלח עשה קודם הרגל ונכנס ברגל ולפירוש הקונטרס דמפרש לקמן שאם חל שלישי להיות ערב הרגל שאסור צרחיה עד הערב והו עד שחשכה אם כן לא שייך לקנסו צמה שלא רחץ ולא כבס וא"כ ימים לענין מאי לא צטלו גבי שבעה מייהו יש לומר דאם לא רחץ ברגל אסור לרחוץ אחר הרגל ועוד יש לומר אגב דנקט סיפא גזרת נקט צרישא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים צטלה גזרת שבעה הא שני ימים לא צטלה גזרת מ"מ פ"י אמת מדקאמר צמוןן שכשם שגזרת שלשה מצטלת גזרת ו' כו' משמע שזה פטוט אפילו לת"ק והשתא תימה לי דכי משני שאם לא גילח צו תינח סיפא אצל צרישא דקאמר צטלה הימנו גזרת ו' אמאי נקט גזרת ולענין מאי קאמר ימים לא צטלו וי"ל דאגב דנקט סיפא גזרת תנא צו תינח סיפא גזרת ועוד נראה לי דרישא ה"פ שלשה ימים צטלה גזרת ו' הא שני ימים צטלו גזרת הא ימים לא צטלו לענין דהוה דברים צצניעא:

והתניא

צח א ב מ"י פ"ז מהלכות י"ט הלכה יג טו"ש"ע א"ח ס"י תקמ"ט טע"ף ג: צ"ח ג מ"י פ"י מהל' אצל הלכה א סג עש"ן ב טו"ש"ע י"ד ס"י ת טע"ף א: ק ד מ"י שס הלכה ג טו"ש"ע שס ס"י שצט טע"ף [א] צ [וטו"ש"ע א"ח סימן תקמ"ט טע"ף ז]: קא ה מ"י שס טור ש"ע י"ד סימן שצט טע"ף ו [וטו"ש"ע א"ח סימן תקמ"ט טע"ף ז]: קב ו מ"י שס טו"ש"ע י"ד שס טע"ף ח:

רבינו חננאל

ת"ר כותבים תפילין ומוזות לעצמן, ולאחרים בטובה, דברי ר' מאיר, ר' יהודה אומר מערים ומוכר וחוזר וכותב לעצמו, ר' יוסי אומר כותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. אורי ליה בר לרב חנגאל הלכה ככותב ומוכר כדרכו כדי פרנסתו. וטוהו אדם על יריכו תכלת לציציתו. אסיקנא אמר רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן, טוהו אדם בין באבן בין בפלך. והלכה כותב ומוכר כדי פרנסתו. מתני' הקובר את ממו ג' ימים קודם לרגל בטלה הימנו גזרת שבעה. קבור קודם לרגל שמונה ימים בטלה הימנו גזרת שלשים, מפני שאמרו, שבת עולה ואינה מפסקת רגלים פסיקין ואינן עולין. כו'. אמר רב גזרות בטלו ימים לא בטלו. פ"י גזרות בטלו, נדחו גזרות האבילות גבי הרגל, שיש לו לגלח וחולתי זה מגזירות האבילות. ואם לא גילח ערב הרגל אסור לו לגלח אחר הרגל, כי ימים לא בטלו.